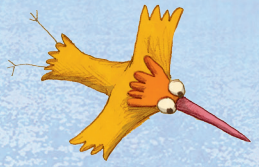

חמ"ד בית חינוך כמשפחה
מכללה ירושלים
איכות אקדמית תורנית חינוכית

יְרוּם בִּירוּשָׁלַיִם

כתבה:
רחל סלייטר

איירה:
שירלי ויסמן

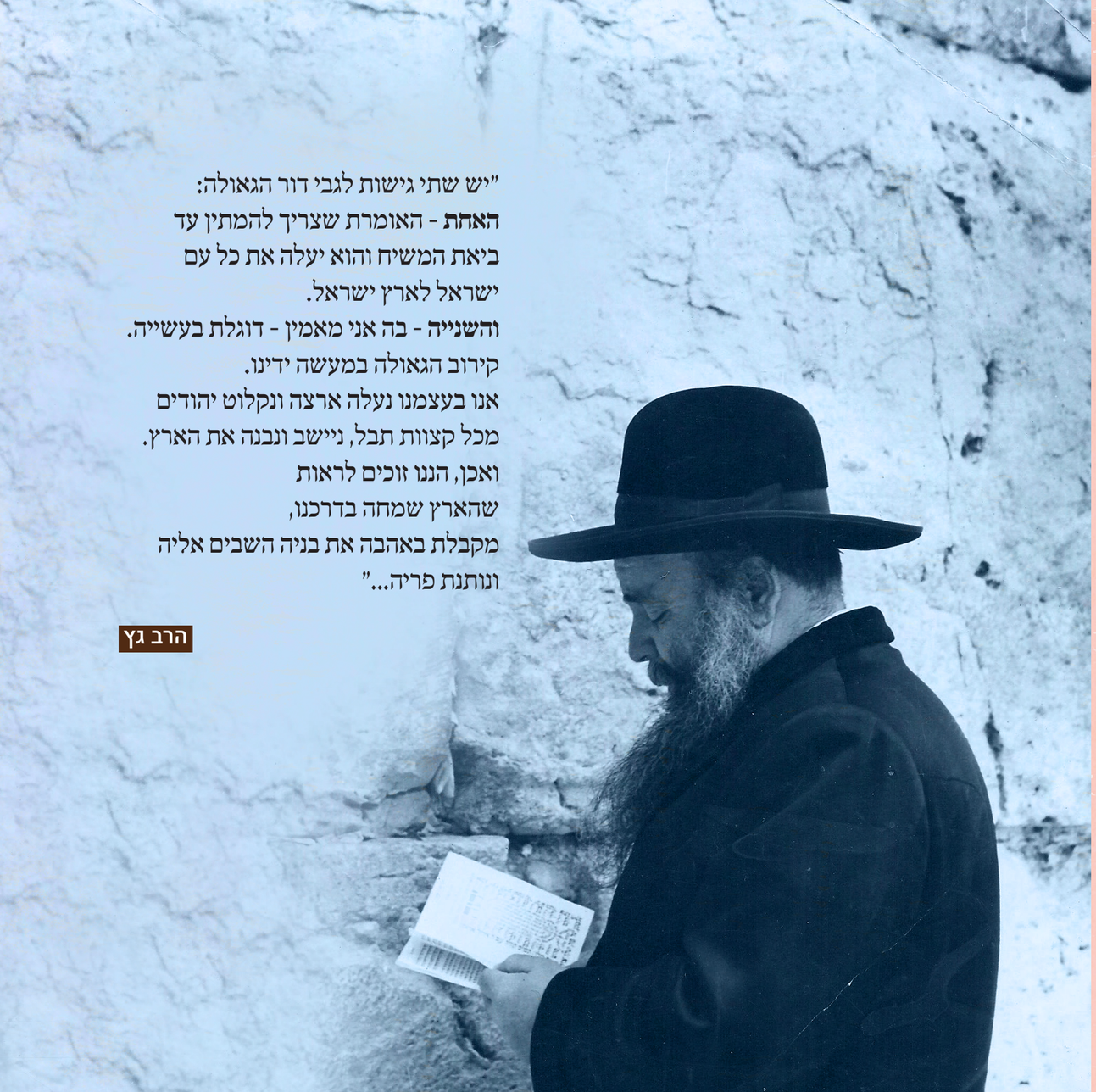

"יש שתי גישות לגבי דור הגאולה:
האחת - האומרת שצריך להמתין עד
ביאת המשיח והוא יעלה את כל עם
ישראל לארץ ישראל.
והשנייה - בה אני מאמין - דוגלת בעשייה.
קירוב הגאולה במעשה ידינו.
אנו בעצמנו נעלה ארצה ונקלוט יהודים
מכל קצוות תבל, ניישב ונבנה את הארץ.
ואכן, הננו זוכים לראות
שהארץ שמחה בדרכנו,
מקבלת באהבה את בניה השבים אליה
ונותנת פריה..."

הרב גץ

כתיבה: רחל סלייטר
ליווי וייעוץ פדגוגי: אסתר חטב, מפקחת ארצית קדם יסודי, חמ"ד
ייעוץ ספרותי: מלכה כהן
איור: שירלי ויסמן

עריכה לשונית: עומר פדור
ניקוד: ישראל אליצור
עיצוב גרפי ועימוד: ראומה הכט

תודה ליפתח גץ, נכד הרב, מנהל תוכן בכותל המערבי ומנכ"ל בית הרב גץ
שפתח את הדלת לביתו, לישיבתו "בית אל", למנהרות הכותל ולפועלו של הרב הרב גץ

קראו והעירו: עדיאל גץ, נכד הרב
ורד ינאי, מרצה ב"מכללת אורות ישראל"; אודליה ששון, דוקטורנטית ומרצה לספרות
ילדים, מכללת "חמדת הדרום"; זהורית שטאל, מפקחת גנ"י; דליה סעדון, מדריכה פדגוגית,
מכללת "חמדת הדרום"
הרב ד"ר שרון שלום, רב קהילת "קדושי ישראל", מרצה באוניברסיטאות בר אילן ותל אביב;
תמר יוסף; אביבה קסאי; חנה יומה, גננת, מעלה שומרון; אביבה קבדה, גננת, שבי שומרון

יֶרוּס, בַּת הֶחָמֵשׁ, נוֹלְדָה בְּאֶרֶץ אֶתְיוֹפְּיָה הָרְחוֹקָה. הַיְּהוּדִים בְּאֶתְיוֹפְּיָה חָלְמוּ לַעֲלוֹת לִירוּשָׁלַיִם וּלְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה, בְּחַג הַסִּיגְּד, הָיוּ עוֹלִים כֻּלָּם עַל הַר גָּבוֹהַּ מְאֹד, מְכַוְּנִים אֶת לִבָּם לִירוּשָׁלַיִם וְנִשְׁבָּעִים לָשׁוּב אֵלֶיהָ.

אַחֲרֵי שָׁנִים שֶׁל צִפִּיָּה הִתְגַּשֵּׁם הַחֲלוֹם: יֶרוּס וּמִשְׁפַּחְתָּהּ עָלוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהִגִּיעוּ לְעִיר הַקֹּדֶשׁ!

בְּבֹקֶר יוֹם הַשַּׁבָּת כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה יוֹשְׁבִים יַחַד וְנִזְכָּרִים בַּדֶּרֶךְ הָאֲרֻכָּה וְהַמְסֻכֶּנֶת שֶׁעָבְרוּ בַּמִּדְבָּר עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. יֶרוּס מְחַבֶּקֶת אֶת בֶּבֶת הָאַרְיֵה וּמַבִּיטָה עַל בָּתֵּי הָאֶבֶן שֶׁל הָעִיר יְרוּשָׁלַיִם הַנִּשְׁקֶפֶת מֵהַחַלּוֹן.

"סַבָּא, כְּשֶׁגַּרְנוּ בְּאֶתְיוֹפְּיָה סִפַּרְתָּ
לָנוּ סִפּוּרִים מְיֻחָדִים עַל יְרוּשָׁלַיִם,
אַתָּה זוֹכֵר?" יָרוּס שׁוֹאֵלֶת, "אָמַרְתָּ
לָנוּ שֶׁיְּרוּשָׁלַיִם עֲשׂוּיָה מִזָּהָב!"
"כֵּן... כָּךְ גַּם סִפֵּר לִי סַבָּא שֶׁלִּי..."
סַבָּא עוֹנֶה וּמְלַטֵּף אֶת רֹאשָׁהּ.

הוּא קָם עַל רַגְלָיו וּמִתְעַטֵּף בִּגְלִימָתוֹ, "אֲנִי הוֹלֵךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּמָקוֹם מְיֻחָד. אַתְּ
רוֹצָה לְהִצְטָרֵף אֵלַי?"
יָרוּס מְהַנְהֶנֶת בְּרֹאשָׁהּ בְּשִׂמְחָה, וְצַמּוֹתֶיהָ מְקַפְּצוֹת בְּעַלִּיזוּת.
"מְעַנְיֵן מַהוּ הַמָּקוֹם הַמְיֻחָד שֶׁסַּבָּא רוֹצֶה לְהִתְפַּלֵּל בּוֹ..." הִיא תּוֹהָה לְעַצְמָהּ
וְנִזְכֶּרֶת בַּסִּפּוּרִים שֶׁל סַבָּא עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַמְּפֹאָר שֶׁנִּבְנָה בִּירוּשָׁלַיִם.
"אוּלַי סַבָּא רוֹצֶה שֶׁנִּתְפַּלֵּל הַיּוֹם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ?" עֵינֶיהָ הַשְּׁחֹרוֹת שֶׁל יָרוּס
בּוֹרְקוֹת, וְחִיּוּכָהּ מְגַלֶּה שְׁתֵּי גֻּמּוֹת חֵן.

סַבָּא וְיָרוּס פּוֹסְעִים יַחַד בִּרְחוֹבוֹת יְרוּשָׁלַיִם וּמִתְפַּעֲלִים מִמַּרְאוֹת עִיר הַקֹּדֶשׁ.

"מַה זֶּה?" יָרוּס מַצְבִּיעָה עַל קִירוֹת אֶבֶן גְּבוֹהִים.

"אֵלּוּ חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַיִם," סַבָּא מַסְבִּיר לָהּ.

יָרוּס נִכְנֶסֶת אֶל הַסִּמְטָאוֹת הַצָּרוֹת וְהַקְּרִירוֹת וּמְקַפֶּצֶת בְּחֶדְוָה עַל מַרְצְפוֹת הָאֶבֶן הָעַתִּיקוֹת. בִּקְצֵה הַסִּמְטָה הִיא מַמְתִּינָה לְסַבָּא, וְהֵם פּוֹסְעִים לְאִטָּם עַל שְׁבִיל עָפָר הַמּוֹבִיל אֶל רְחָבָה גְּדוֹלָה.

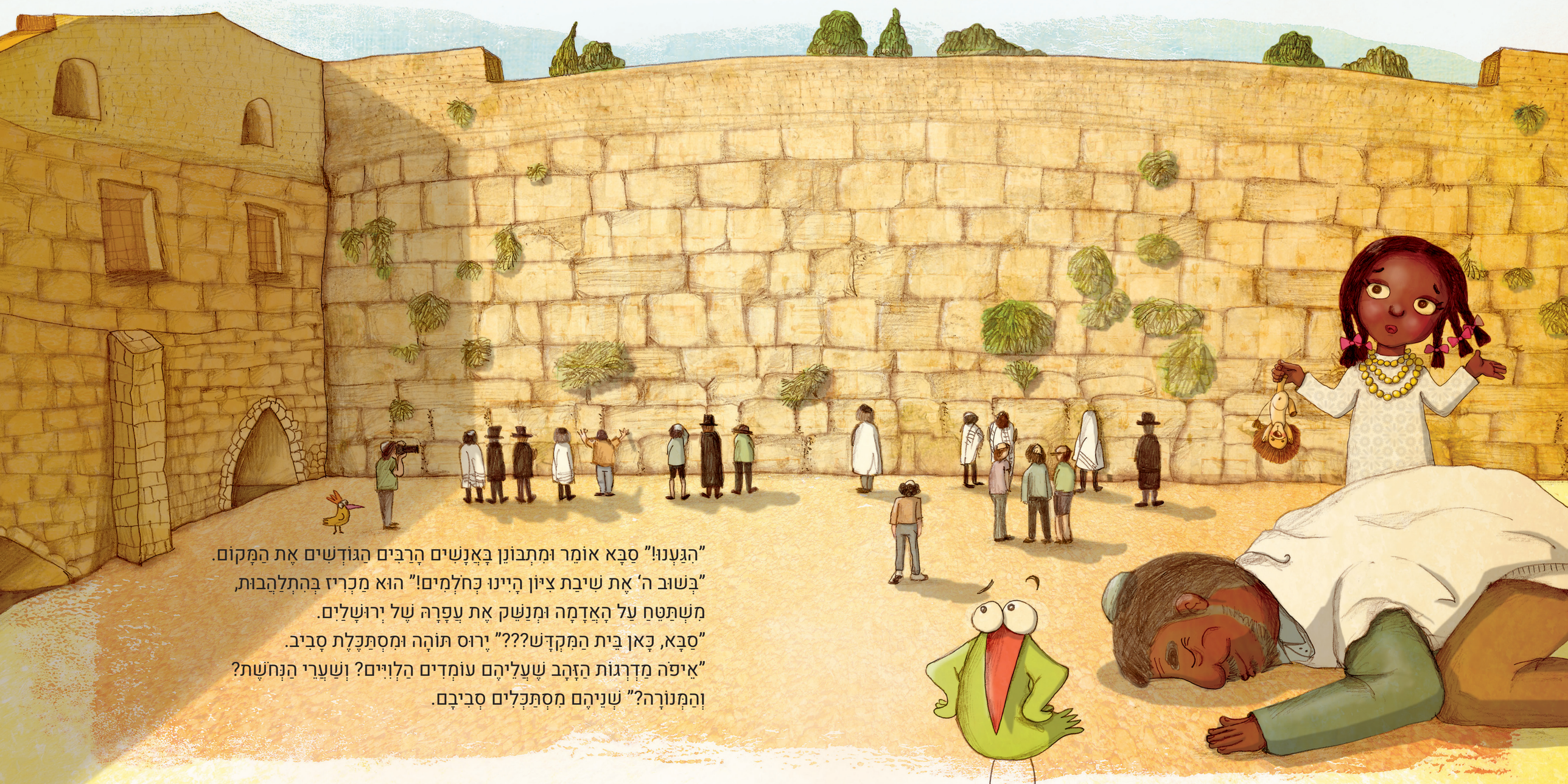

"הִגַּעְנוּ!" סַבָּא אוֹמֵר וּמִתְבּוֹנֵן בָּאֲנָשִׁים הָרַבִּים הַגּוֹדְשִׁים אֶת הַמָּקוֹם.
"בְּשׁוּב ה' אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים!" הוּא מַכְרִיז בְּהִתְלַהֲבוּת,
מִשְׁתַּטֵּחַ עַל הָאֲדָמָה וּמְנַשֵּׁק אֶת עֲפָרָהּ שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם.
"סַבָּא, כָּאן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ???" יָרוּס תּוֹהֶה וּמִסְתַּכֶּלֶת סָבִיב.
"אֵיפֹה מַדְרְגוֹת הַזָּהָב שֶׁעֲלֵיהֶם עוֹמְדִים הַלְוִיִּים? וְשַׁעֲרֵי הַנְּחֹשֶׁת?
וְהַמְּנוֹרָה?" שְׁנֵיהֶם מִסְתַּכְּלִים סְבִיבָם.

בְּמוֹרַד מַדְרֵגוֹת הָאֶבֶן יוֹרֵד
אִישׁ זָקֵן לָבוּשׁ בְּגָדִים לְבָנִים
וּפָנָיו מְאִירוֹת.
"אוּלַי זֶהוּ הַכֹּהֵן שֶׁל בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ!" יָרוּס מִתְלַהֵבֶת
וְרָצָה לְעֶבְרוֹ.
"אַתָּה הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, נָכוֹן?" שׁוֹאֶלֶת
יָרוּס, "אָז בְּבַקָּשָׁה, תַּגִּיד לָנוּ:
אֵיפֹה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ?"
הָאִישׁ מַבִּיט אֵלֶיהָ בְּעֵינַיִם
טוֹבוֹת וּבְחִיּוּךְ
חַם. הוּא מַזְמִין
אוֹתָם לְהִצְטָרֵף
אֵלָיו.

סַבָּא נוֹתֵן לָהּ יָד וְיַחַד הֵם מִתְקָרְבִים
אֶל קִיר הָאֲבָנִים הַגָּבוֹהַּ. אֲנָשִׁים רַבִּים
עוֹמְדִים מוּלוֹ, עֲטוּפִים בְּטַלִּיתוֹת
וּמִתְפַּלְּלִים.
"זֶהוּ הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי," הָאִישׁ מַסְבִּיר,
"מֵעֵבֶר לַכֹּתֶל נִמְצָא הַר הַבַּיִת, וְשָׁם עָמַד
פַּעַם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. כְּבָר אַלְפַּיִם שָׁנָה
שֶׁהַבַּיִת חָרֵב..."
סַבָּא מַקְשִׁיב וְאֵינוֹ מַאֲמִין. הוּא מַמְשִׁיךְ
לְהִתְבּוֹנֵן סְבִיבוֹ וּלְחַפֵּשׂ אֶת בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ. פָּנָיו נֶעֱצָבוֹת וּדְמָעוֹת בְּעֵינָיו.
"אָז אֵין בֵּית מִקְדָּשׁ?" יָרוּס שׁוֹאֶלֶת
בְּעֶצֶב וּמִסְתַּכֶּלֶת עַל הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי.

הָאִישׁ מִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם וּמֵבִין לְלִבָּם. אַחַר כָּךְ הוּא פּוֹנֶה לָאֲנָשִׁים הָרַבִּים הַמִּתְקַבְּצִים סְבִיבוֹ כְּדֵי לִלְחֹץ אֶת יָדוֹ.

"שַׁבָּת שָׁלוֹם, הָרַב גֵּץ," אַחַד הַמִּתְפַּלְּלִים מְבָרֵךְ אֶת הָרַב.

"מִי זֶה הָרַב גֵּץ?" סַבָּא תּוֹהֶה לְעַצְמוֹ וּמַקְשִׁיב לְשִׂיחַת הָאֲנָשִׁים.

"הָרַב גֵּץ הוּא רַב הַכֹּתֶל," מְסַפֵּר אַחַד הָאֲנָשִׁים לַחֲבֵרוֹ בְּקוֹל רָם, "הוּא מַקְשִׁיב לְכֻלָּם, נוֹתֵן עֵצוֹת וְתָמִיד מְעוֹדֵד."

"שַׁבָּת שָׁלוֹם!" עוֹנֶה הָרַב לַמִּתְפַּלְּלִים בִּמְאוֹר פָּנִים, "שַׁבָּת שָׁלוֹם גַּם לָכֶם!" פּוֹנֶה הָרַב גֵּץ שׁוּב אֶל סַבָּא וְיֶרוּס.

"אֲנִי רוֹאֶה שֶׁאַתֶּם מִתְפַּלְּאִים וּמִצְטַעֲרִים מְאֹד שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ נֶחֱרַב," הָרַב מִשְׁתַּתֵּף בְּצַעֲרָם, "חֲשַׁבְתֶּם שֶׁהוּא עֲדַיִן קַיָּם?"

"כֵּן..." סַבָּא עוֹנֶה בִּכְאֵב, "הִתְפַּלַּלְנוּ, הִתְגַּעְגַּעְנוּ וְחָלַמְנוּ תָּמִיד לְהַגִּיעַ לִירוּשָׁלַיִם וּלְבֵית הַמִּקְדָּשׁ."

"סַפֵּר לִי בְּבַקָּשָׁה עַל הַמַּסָּע מֵאֶתִיוֹפְּיָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל," הָרַב מְבַקֵּשׁ וּמַבִּיט בְּעֵינָיו הַטּוֹבוֹת בְּסַבָּא.

"צָעַדְנוּ בַּמִּדְבָּר יָמִים רַבִּים," סַבָּא מְסַפֵּר בְּהִתְרַגְּשׁוּת, "בַּלַּיְלָה קָפָאנוּ מִקּוֹר וּבַיּוֹם הָיָה חַם מְאֹד. חָצִינוּ נְהָרוֹת שׁוֹצְפִים וּיְעָרוֹת עֲבוֹתִים. בְּכָל פַּעַם שֶׁהִתְעַיַּפְנוּ מֵהַדֶּרֶךְ הָאֲרֻכָּה נִזְכַּרְנוּ שֶׁיְּרוּשָׁלַיִם מְחַכָּה לָנוּ וְהִתְמַלֵּאנוּ בְּכֹחוֹת מְחֻדָּשִׁים."

"אֵיזוֹ אַהֲבָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!" הָרַב מִתְלַהֵב וּמְחַבֵּק אֶת סַבָּא חִבּוּק אַמִּיץ. "וּמַה שְׁמֵךְ?" הוּא פּוֹנֶה לַנֶּכְדָּה.

"קוֹרְאִים לִי יֶרוּס," הִיא עוֹנָה בְּבַיְשָׁנוּת.

"יֶרוּס זֶה יְרוּשָׁלַיִם בַּשָּׂפָה הָאַמְהָרִית," סַבָּא מַסְבִּיר.

"יֶרוּס... אֵיזֶה שֵׁם מְיֻחָד!" הָרַב מִתְפַּעֵל, "בּוֹאוּ, אֶקַּח אֶתְכֶם לְמָקוֹם שֶׁיְּשַׂמַּח אֶת לִבְּכֶם!"

הָרַב מְכַבֵּד אוֹתָם בְּסֻכָּרִיּוֹת מֶנְטָה שֶׁהוּא מוֹצִיא מִכִּיסוֹ. לְאַחַר מִכֵּן הוּא מַזְמִין אוֹתָם לְהִכָּנֵס עִמּוֹ לְשַׁעַר שֶׁנִּמְצָא בְּצִדָּהּ שֶׁל רַחֲבַת הַכֹּתֶל.

"הַשַּׁעַר הַזֶּה הוּא הַפֶּתַח שֶׁל מִנְהֲרוֹת הַכֹּתֶל," הָרַב מַסְבִּיר, "נַמְשִׁיךְ לָלֶכֶת לְיַד הַכֹּתֶל בְּמִנְהָרוֹת שֶׁנִּמְצָאוֹת בְּתוֹךְ הָאֲדָמָה."

סַבָּא וְיָרוּס פּוֹסְעִים בִּדְמָמָה אַחֲרֵי הָרַב גֵּץ בַּמִּנְהָרָה הַמִּתְפַּתֶּלֶת. הַדֶּרֶךְ צָרָה וַחֲשׁוּכָה, וְרַק מְנוֹרוֹת בַּקִּיר מְאִירוֹת אוֹתָהּ בְּאוֹר קָלוּשׁ. קָרִיר בַּמִּנְהָרָה וְאַפְּלוּלִי. אֶת לִבָּהּ שֶׁל יָרוּס מְחַזְּקִים יָדוֹ שֶׁל סַבָּא הָאוֹחֶזֶת בְּיָדָהּ וְהַנִּגּוּן הַנִּשְׁמָע מִפִּי הָרַב לְאֹרֶךְ כָּל הַדֶּרֶךְ.

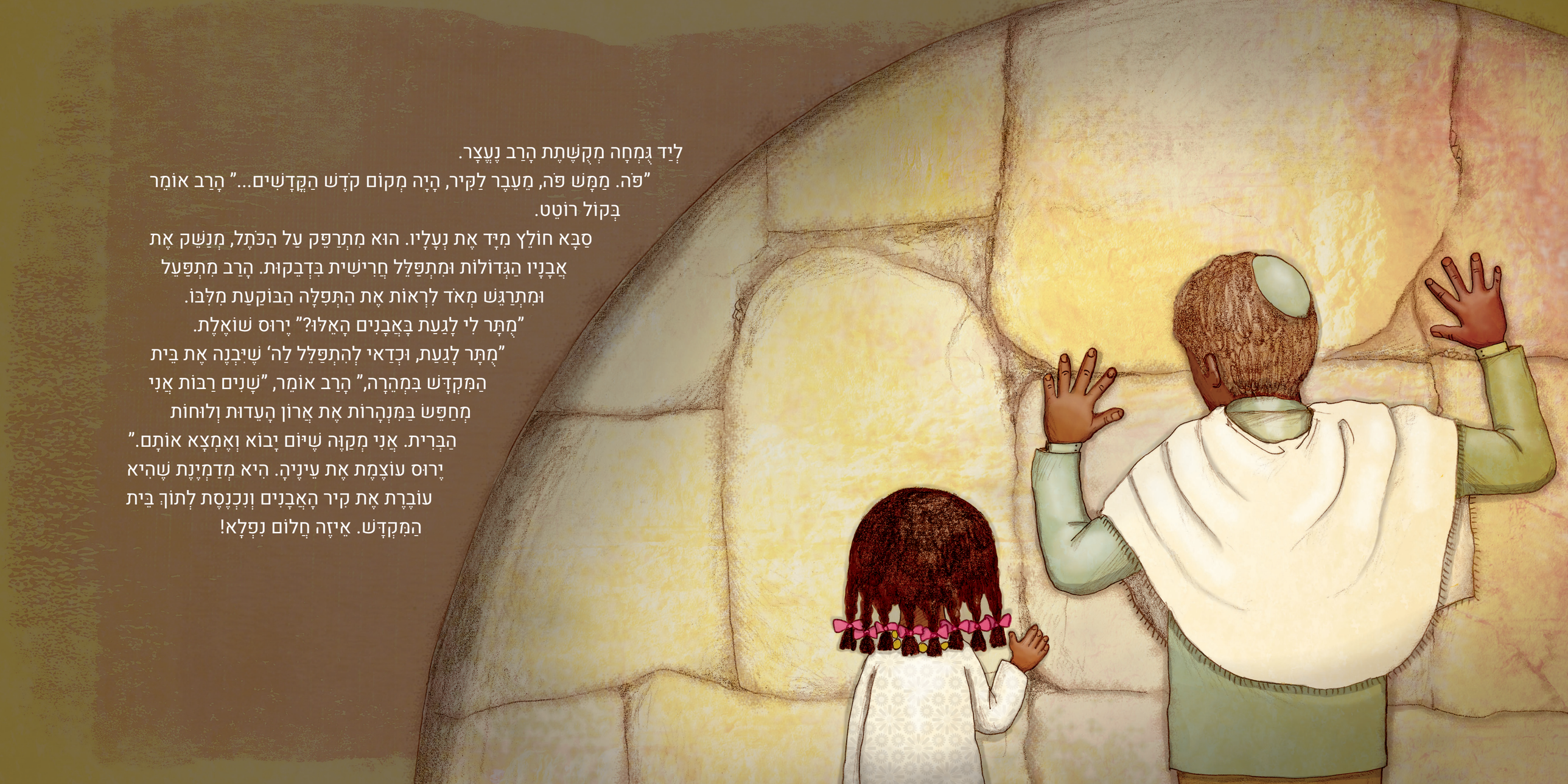

לְיַד גֶּמְחָה מְקֻשֶּׁתֶת הָרַב נֶעֱצָר.

"פֹּה. מַמָּשׁ פֹּה, מֵעֵבֶר לַקִּיר, הָיָה מְקוֹם קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים..." הָרַב אוֹמֵר בְּקוֹל רוֹטֵט.

סַבָּא חוֹלֵץ מִיָּד אֶת נְעָלָיו. הוּא מִתְרַפֵּק עַל הַכֹּתֶל, מְנַשֵּׁק אֶת אֲבָנָיו הַגְּדוֹלוֹת וּמִתְפַּלֵּל חֲרִישִׁית בִּדְבֵקוּת. הָרַב מִתְפַּעֵל וּמִתְרַגֵּשׁ מְאֹד לִרְאוֹת אֶת הַתְּפִלָּה הַבּוֹקַעַת מִלִּבּוֹ.

"מָתַר לִי לָגַעַת בָּאֲבָנִים הָאֵלּוּ?" יָרוּס שׁוֹאֵלֶת.

"מָתַר לָגַעַת, וּכְדַאי לְהִתְפַּלֵּל לַה' שֶׁיִּבְנֶה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה," הָרַב אוֹמֵר, "שָׁנִים רַבּוֹת אֲנִי מְחַפֵּשׂ בַּמִּנְהָרוֹת אֶת אֲרוֹן הָעֵדוּת וְלוּחוֹת הַבְּרִית. אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁיּוֹם יָבוֹא וְאֶמְצָא אוֹתָם."

יָרוּס עוֹצֶמֶת אֶת עֵינֶיהָ. הִיא מְדַמְיֶנֶת שֶׁהִיא עוֹבֶרֶת אֶת קִיר הָאֲבָנִים וְנִכְנֶסֶת לְתוֹךְ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. אֵיזֶה חֲלוֹם נִפְלָא!

"הַיּוֹם יוֹם שַׁבָּת, וּבוֹ אָנוּ מְבַקְּשִׁים עַל בִּנְיַן עִיר הַקֹּדֶשׁ," הָרַב אוֹמֵר,
"בּוֹאוּ נָשִׁיר יַחַד שִׁיר לִכְבוֹדָהּ שֶׁל הַשַּׁבָּת וְלִכְבוֹדָהּ שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם!"
"מֵעַל פִּסְגַּת הַר הַצּוֹפִים, שָׁלוֹם לָךְ יְרוּשָׁלַיִם..." הָרַב שָׁר בְּקוֹלוֹ הָעָרֵב.
סַבָּא מַאֲזִין לוֹ, וְיֶרוּס מִתְנַדְנֶדֶת בְּקָצֶב הַשִּׁיר.
הַהֵד הָעוֹלֶה מִן הַמְּנָהֲרוֹת עוֹנֶה לָהֶם,
"יְרוּשָׁלַיִם, יְרוּשָׁלַיִם, אֲנִי לֹא אָזוּז מִפֹּה..."

יְרוּשָׁלַיִם
יְרוּשָׁלַיִם
אֲנִי
לֹא אָזוּז
מִפֹּה

יְרוּשָׁלַיִם
יְרוּשָׁלַיִם
אֲנִי
לֹא אָזוּז
מִפֹּה